

Narod bez znanja,
jest narod bez
budućnosti.

VJESNIK

Slogom rastu male
stvari a nesloga sve
pokvari.

Mjesečni Casopis Narodnih I Medjunarodnih Dogodjaja.
Na Hrvatsko—Srbskom Jeziku.

Broj. 2.

SVIBANJ 1946.

Cijena 6d.

VATIKAN CINI PROVOKACIJE

Za Rat Protiv Sovjetskog Saveza I Ostalih Slavenskih Drzava.

Pise taj otrovni list "Zelandija," glasilo katolickog klera u N.Z. u obrani Franka i fasizma u Spanjolskoj. "Akoli je doslo vrijeme ciscenja i obracuna u Evropi, zasto se ne poeme sa krvavim Titom u Jugoslaviji, cija fasisticka okrutnost (Zelandija hoce da svoje ime i ime onih kojih su oni u ratu proti demokracije podupirali nametne Titu) i mrznja za demokraciju i slobodu je vrlo dobro poznata, kao i neprijateljski napad na zapadne drzave, nije tokova Frankova miroljubiva Spanja, od kojoj se danas mnogo toga pise." Ovo pise ovaj otrovni list, koji bi nas ucio "ne ubij i ne kradi." Osservatore Romano "pise u svom broju od aprila o.g. Ubojstva bez istraga u Albaniji, Jugoslaviji, Bjelorusiji. "U Jugoslaiji katolicko svecenstvo se progoni na razne nacine a pravoslavni biskup Sergius iz Kirova i Odese se docekuje sa slavlukom u Beogradu, gdje je odrzao misu na brdu Avala."

Ovakove i slicne lazi vatican siri proti sloge i bratstva Jugoslavenskih naroda kojeg su oni u potokima krvi postigli. Hoce da opravda one izdajice u ernim mantijama, koji su bili spijuni od pamti vijeka za talijanski imperijalizam i druge, osobito na Jadranu i Slove niji.

Brani erne kapucine, na Rijeci, kod kojih je u samostanu nadjeno oruzje i razna literatura proti drzave, koje su sveti oci u ime boga, na celu, sa svetim ocem Nestorom prikupljali za teroristicki napad na narod, pomocu vaticanskih agenata i strane reakcije.

Proti Sovjetskog Saveza pise: "kako se je uciniilo sa Hitlerom, da bi se onako moralo uciniti i sa Stalinom" (trebalo bi da vatican sakupi sve svoje mantijase sirom svijeta i pokusa). Medju ostalim svojim paklenim planovima, podupira Poljske izdajice u emigraciji i u Poljskoj, nastojeci da na takov nacin izazove gradjanski rat u Poljskoj pod uplivom klerikalaca i na taj nacin okrivu Sovjetski Savez, i privuce

Eng; i Ameriku za intervenciju i rat protiv slavena.

Urgirajuci napad, prije negoli se slavenski narodi oporave i poprave osecenu domovinu, koja je porusena od ortaka Hitlera i Musolini, tih bivskih prijatelja vaticana. Danas vatican moli i zaklinje za oslobodjenje ovih drzava od "komunizma" a jeli isti ikad protestirao, proti nasilja i zvjerstva, koje su njegovi prijatelji Hitler i Musolini, pocinili proti, Poljskog, Jugoslavenskog i ostali naroda svijeta, kad su se isti borili za slobodu?

Niti jedne protesne rijeci nije se culo protiv ovih zvjerstva, koja su vrsena protiv ovih naroda.

Doslo je skrajno vrijeme, da mi Jugoslaveni u N.Z. ozbiljno mislimo i posvetimo vecu paznju ovim pitanjima, osobito u pogledu suradnje sa ovim najgorim neprijateljima nase slobode, bilo to u domovini ili ovdje. Trebali bi posvetiti paznju tome, da nesaljemo nasu djecu u te skole u kojima se nasa djeca uce da budu izdajice svoga roda i, koji ce se boriti protiv idejala svojih otaca i demokracije. Pravo je, da svak zaradjuje kruh u znoju svome, kako to biblija kaze.

Pomagati one koji su protiv Marsala Tita, znaci izdajstvo i ponovno robstvo za nas narod.

Mi se nezelimo dirati u niciju vjeru, to su privati poslovi svakog pojedinca. Ali vjere su danas, osobito katolicka postale trgoviste a vatican politicko gnjezdo fasizma i najpodlijih lazi i provokacija za rat.

Duznost je nasih postenih svecenika u domovini da se ocijepe od te zloglasne kuce vaticana, koji je u proslosti kao i danas prouzrokovao na potoke nevine krvi da se prolije. Potrebno je da svaki nas covjek cita "Zelandiju," tako da se uvjeri, sto ista pise proti nas!

Sveti Otac, Papa, Poklonio Drugih 70,000. Franaka Poljskim Emigrantima, A Zasto?

Dabi mogli bolje se organizirati protiv poljskog naroda i poljski vlasti. Adkud svetom ocu taj novac? Isukrst nije imao nikakova posjeda na ovom svijetu, vec vjeru u boga i bicem je prognao trgovce iz hrama u Jeruzolimu a sveti otac cini trgovinu u ime njegovo. Cudno ali istinito!

* * *

Katolicki biskupi apeliraju za pomoc grekom narodu, koji su vecinom pravoslavni a za Jugoslavene nista, koji su vecinom katolici. Izgleda da sveti oci koji dijele milostinju, bez interesa su zaboravili. Jugoslavenski narod?

Budimo Na Strazi

Svi oni koji se praznim rijecima izrazuju kao patriote a svojim nacinom rada cine sve moguće, protiv narodnog pedinstva i covjecanstva njih se trebamo cuvati. U njima se poradjaju tolike mrznje i u njihovoj ambiciji za njihove umisljene ideale patriotizma, vise puta i neznauci, rade u prilog neprijatelja i izdajica naseg naroda. Ovakove ljude moremo dijeliti u vise kategorija.

Najopasniji su oni elementi, koji u svojoj kratkovidnosti i uskom znanju stvore neke ideje bez temelja i zdravog i logickog razmisljaja, takove ideje izrastu kao rak rana u njihovim mislima, da to gotovo postane kronicna mentalna bolest. Ovakovi tipovi su spremni za svako zlo, ako im se itko usudi suprotiviti, samo je jedno nasto oni nisu spremni, a to jest zdravo razmisljanje i logicko argumentiranje i nikad nece priznati svoje pogreske, pa cak ni onda, kad su u raznim argumentima porazeni, da nemogu dati praktienog odgovora.

Ovakovi elementi hoce da u svakom slucaju iskrive historiju covjecanstva. Cuje mo ih reci ja sam Jugoslaven i sotim misli da je ostvareno sve, neznauci da je Jugoslavija sastavljena od raznih Jug; plemena, naroda, sa razlicitim kulturnim nazorima i obicajima i ostacima tudjih kultura. Da je jedino pravedno rijesenje nase zajednice, postivanje svega onoga sto je korisno i napredno i na temelju slobodnog sporazuma ce mo postaviti cvrsti temelj Slobodnoj Narodnoj Federativnoj Jugoslaviji!

Svi oni koji misle u ovom pravcu rusenja narodnih i plemenskih kultura, nisu nista drugo nego agenti fasisticke ideologije. Takovi sebieni elementi nemaju nikakove vrline covjecanstva i pripravnici su da sluze ma bilo kome, samo da zadovolje svoje ambicije, interese i polozaie.

Napredni ljudi i zene, koji ne zele opet pasti u robstvo i zablude, koje su vladale na stoljeca medju Slavenima, moraju raditi svim silama i srestvima, da se fasizam i njegovi agenti potpuno unistu, bilo svjesni ili nesvjesni. Ovakovi peti kolumisti se vise puta uvuku u nase redove kad opaze, da im se tlo ispod nogu izmice i vrebaju zgodu da opet sluze starom gospodaru, kapitalistickoj reakciji.

Nasa je duznost, da stisnemo redove i da pomazemo slobodnom covjecanstvu, da uscuva svoju slobodu, pa nesmeta gdje to bilo. Kao sinovi one zemlje u kojoj smo se rodili, nesmiemo zaboraviti, da je nasa duznost, pomagati popravak nase zemlje i oporavak naseg borbenog naroda u domovini.

Mi Jugoslaveni smo imali gorko iskustvo, za stoljeca u proslosti i to nesmiemo zaboraviti ni za jedan casak, koje neka nam bude ucitelj za buducnost. To neka bude cilj svakog rodoljuba, cuvati se narodnih izdajica; takodjer omoguciti suradnju svakom onom, koji ima volje i srestva, da radi za narodno jedinstvo, jer jedino masovno organiziranje je cvrsti temelj jedne drzave!

SENZACIONALNO OTKRICE POKRADENOG USTASKOG BLAGA U FRANJEVACKOM SAMOSTANU U ZAGREBU

Visoki kler crkve pomagao ustaskim zlocincima sakrivati otimacinu u grobnici pod ispovjedaonicom

36 Sanduka sa zlatnim satovima, zlatnim zubima, itd., narodjeno u grobnici franjevackog samostana.

Zagreb, 29. januara.—Prema ranije dobijenim podacima, organi javne sigurnosti mjeseca januara ove godine, izvršili su premetacinu u franjevackom manastiru u Zagrebu, kaptol broj 9, i tom prilikom pronasli u bivsoj grobnici, koja se nalazi u prostoriji za ispovijedanje gluhih, 36 drvenih sanduka.

U prisustvu provincijala franjevackog samostana otkopani su sanduci koji su prikriiveni zemljom, izmjesanom sa istruljelim dijelovima ljudskih kostiju. U sanducima su pronadjene dragocijenosti, zlato, zlatni satovi, nausnice, ogrlice, prstenje, zlatne vilice, itd. Iz zapisnika i registarskih cedulja, pronadjениh u sanducima, ustanovljeno je da su ove predmete ovdje zakopali organi ustaske drzavne riznice.

Rezultati dosadasnjih istrazivanja pokazuju da se radi vecinom o dragocjenostima koje su opljackane za vrijeme okupacije i predane drzavnoj riznici. Pred dolazak Jugoslavenske

armije ustaska se vlada sporazumjela sa crkvenim vlastima da se navedene dragocjenosti sakriju na ovom mjestu. (Tanjug).

Narod Zagreba Silno Ogorcen Zlocinima Klero-Ustasa

Zagreb, 30. januara.—Saopštenjem ministarstva unutrašnjih poslova vlade Narodne Republike Hrvatske javnost je vec obavjestena o zlocinu koji je ponovo dokazao najtjesniju povezanost jednog dijela visokog katolickog klera sa ustaskim zlikovcima.

Poslije pronalazenja ustaske arhive u nadbiskupskim dvorima, poslije skrivanja ustaskih zlocinaca u tim istim dvorima i niza drugih zlocina koji najteze terete i samog zagrebackog nadbiskupa, novo otkrice narodnih vlasti nije izazvalo narocito iznenadjenje, ali je zato izazvalo tim vece ogoreenje sirokih narodnih masa nad ovim zlocinima klero-fasista, koji se nisu ustrucavali da na posvecena mjesta sakriju dragocjenosti ustaske drzavne riznice, zlatne zube, prstenje i satove, koje su krvavi ustaski razbojnici sakupili pri ubijanju svojih zrtava.

Otkrice organa javne sigurnosti u franjevaecom manastiru na Kaptolu, u grobnici koja se nalazi u ispovjedaonici za gluhe odmah uz samostansku crkvu, izazvalo je ogromno gnjusanje svakog postenog covjeka.

Preko Sanduka u Grobnici Nabacali su Kostii Ranije Pokopanih Fratra Radi Maskiranja Kradje

Sama ispovjedaonica poplocana je ploccama ispod kojih se nalazi beton. Sve je bilo prasnjava i davalo je utisak da tako stoji vec dugi niz godina. Za svaki slucaj, fratri su u ispovjedaonici, bas na mjestu ispod koga je bila grobnica, namjestili jedan oveci sanduk sa crkvenim stvarima. Kad je razbijen beton i odstranjen tanak sloj zemlje i cigalja, pokazale su se ljudske kosti. Ispod kostiju bili su drveni sanduci umotani hartijom. Sama grobnica nije bila dosta velika da se u nju smjeste svi drveni sanduci i jasno se vidi da je naknadnim kopanjem bila znatno prosirena.

Gvardijan samostana i drugi fratri koji su dovedeni da prisustvuju otkopavanju, nastojali su svakog casa da nekuda pobjegnu, izbjegavajući da prisustvuju otkopavanju, pa je u nekoliko mahova, trebalo po njih slati i pozvati ih da se vrate.

Ustaski Zlocinci su Svojim Zrtvama Cupali Zlatne Zube iz Ustiju i u Svoje Riznice Trpali

Kako su sanduci vadjeni tako su odmah i otvoreni. Nadjena je velika kolicina zlatnih

satova sa raznim inicijalama, citave zlatne vilice sa umjetnim zubima, koje su ustaski krvnici u koncentracionim logorima cupali iz usta svojih zrtava, zatim je nadjena velika kolicina zlatnog prstenja, prestraganog i raskidanog prilikom nasilnog skidanja.

Zlatni Ikoni od Ubijenih Pravoslavaca i Jevrejske Zvijezde Nadjeni u Grobnici

Izmedju ostalog, pronadjena je i velika kolicina zlatnih ikona otetih od ubijenih pravoslavaca, medalje sa likovima svetaca kakve nose katolici, zatim jevrejske zvijezde sa zlatnim lancicama.

Nadjene su takodje citave vrecice bisernih ogrlica, broseva ukraseni briljantima i biserom i starih dukata koje kao nakit nose seoske djevojke i zené.

Dokumenti koji su u posebnim kovertama prilozeni svakom sanduku potpisani su od nekoliko desetaka ustaskih ministara i glavnih funkcionera koji su prisustvovali pakovanju ovih sanduka prije zakopavanja u grobnicu.

Ukupno je izvadjeno 36 sanduka, preko kojih su u grobnici, radi boljeg maskiranja, bili nabacani ostaci kostiju umrlih fratara, koji su nekada tu bili zakopani.

Gradjani koji su prisustvovali otkopavanju bili su zaprepasceni velikom kolicinom nadjениh dragocjenosti, za koje je jasno odakle potie i koliko je ljudi radi svega toga postalo zrtvom zvjerstava ustaskih razbojnika.

Nadbiskup Stepinec Pomagao Ustaskim Ministrima Sakrivati Svoje Riznice u Biskupski Dvor

Zagreb, 31. januara.—Cinjenica da su dragocjenosti nadjene bas u franjevaecom samostanu na Kaptolu, dokazuje da su ustaske glavesine imale neograniceno povjerenje u crkvene ustanove, narocito u kaptolsku gospodu. U danima prije svog bjegstva, ustase su u Zagrebu prosirile glas, da su zlato i ostale dragocjenosti ustaske drzavne riznice poslali u inostranstvo.

U isto vrijeme ustaski ministri posjecivali su nadbiskupski dvor i trazili od nadbiskupa Stepinea, da skloni njihovu imovinu, jer je vec bilo suvise dockan, cas usljed nadiranja jugoslavenske armije, da je prebace u inostranstvo. Nadbiskup Dr. Stepinae dao je tada dozvolu bivsem ustaskom ministru Dr. Alejbegovicu, da prikrije arhivu ustaskog "ministarstva vanjskih poslova" i arhivu "zupanstva" u nadbiskupski dvor.

U isto vrijeme nadbiskup je primio pokretnu imovinu ustaskih ministara Josifa Balena, Dr.

Ive Cankija, Petrica i ostalih. Predsjednik ustaske vlade Dr. Mandić, ministri Artuković, Bulat, Puk i drugi posjećivali su nadbiskupa Stepinea nekoliko puta tražeci od njega pomoći i savjeta u tim teskim danima za njih.

Ovi ministri istovremeno su posjećivali i franjevački samostan u Kaptolu, a naročito ministar Puk, u pratnji bratra Radoslava Glavaša, koji je stanovao u samostanu.

Predsjednik ustaske vlade Dr. Mandić povjerio je skrivanje zlata i drugih dragocjenosti iz ustaske riznice ministru Puku, pukovniku Vutucu, bojniku Kralj i bratru Glavašu, bivšem "provelniku odjeljenja za bogostovlje" u ustaskom "ministarstvu pravosuđa i bogoslovlja."

Sve te činjenice, kao i mnoge druge, davale su opravdane razloge vjerovanju, da je zlato ustaske državne riznice smješteno u nekoj crkvenoj instituciji u Zagrebu.

Jos u mjesecu septembru prošle godine organi narodne vlasti obratili su se upravi samostana i tražile, da im se predađu sve stvari, koje su tamo sakrivali ustase. Tada su franjevci uporno tvrdili, da se kod njih ne nalazi ništa. Međutim, istragom je utvrđeno, da su ustase prije svoga bjegstva iz Zagreba ostavile u samostanu ogromne količine robe, a među ostalim i dva vagona tekstila kože, secera i masti. Bratru su te ustaske ostavštine podijelile ustaskim porodicama i drugim samostanima. Isto tako u samostanu su pronađene masine za pisanje i radio-aparati, koje je kod fratara sakrio ustaski policijski agent Suklje.

Na dan 23. januara došli su organi javne sigurnosti ponovo u samostan. Kada se spomenulo, da će se vrsiti pretres u crkvi i u sakristiji, bratru su opet rekli, da tamo nema ništa. Ubrzo je otpočelo atkopavanje grobnica i pronađene su dragocjenosti i zlato, kao što je o tome javnost već obavještena. (Tanjug)

SIROM SVIJETA

Sovjetski Savez

Novina "Crvena Mornarica," javlja, da Palestina postaje jedna od važnih pomorskih baza za Britansku mornaricu u blizom istoku.

Istodobno navodi da se britanska vojska iz Egipta, Sirije, i Levanta šalje u Palestinu: "Haifa se izgrađuje u jednu važnu pomorsku bazu, mnogo važniju negoli je dosad bila Malta."

Nije čuda, da Turska se hvalisa, da će se ona boriti protiv svakoga a to znači protiv S. Saveza. Netko je podupire i naoružaje, kao i Hitlera prije ovog rata.

Komentator Moskovskog radija izjavljuje, da

S. Savez vodi pomirljivu politiku na prama svim narodima i državama ali istodobno nezaobilježljivo, da je fasizam počeo opet provirivati iz svoje jazbine i ako pod drugim imenima i predvodjem drugim licnostima, čija paklena nakana ostaje ista—samo je razlika ta, da se to sad vodi pod krinkom tako zvane demokracije.

NOVI TERROR U GRCKOG

Nova vlada semi—fasističko—rojalistička je organizirala novi teror protiv progresivnih struja u zemlji. Organizirala je još 20,000 policije, da bi na taj način još neko vrijeme mogla jasiti na hrptenjaci grčkog naroda. Zahvaljujući prisutnosti stranih trupa sudac Poultres kaže, da se mir uzdržaje ali kako će biti, kad strane trupe otputuju? Po izjavi i samih "stranih obzervera" kaže se da nije glasalo više od pedeset po sto. To je demokracija od kojoj Mr. A. Bevin mnogo govori?

Ovaj položaj mora i nas, da zabrinjuje, jer na stotine tisuća naše braće makedonaca stenje pod ovim fasističkim jarmom. Fasizam u grčkoj je uspostavljen sa pomoću strane intervencije, čiji dalekosežni planovi nam postaju sve jasniji. Potrebno je uspostaviti ti baze za intervenciju protiv slobodnih naroda na balkanu i dalje. Svjetska reakcija nastoji svim silama da ponovno narusi mir na balkanu, kao i u prošlosti. S.D.A. su odobrile zajam Grčkoj od £2,500.000 za kupnju oružja; prema kome da se to upotrebi?

JUGOSLAVIJA

Vlasti okupatora u Trstu i Slovenackom Primorju su zabranili komunističku stranku, u ovim kraljevima. Onu stranku čiji su se članovi prvi ustali protiv fasizma i nazizma i koji su doprinijeli za slobodu više žrtava, negoli ikakova druga klasa u Evropi. Ovo je nagrada za sve one žrtve koje je posteni borbeni narod slavenski, doprinio za slobodu svijeta!

Vijesti nam stizu, da se nastoji Italiji povratiti luka Trsta, neto na principu pravde i samoodređenja naroda, već treba udovoljiti talijanskoj reakciji, koja će onda uspješnije suradivati sa ostalom reakcijom u svijetu, da bi se na taj način osiguralo, da ne dojdje do mira u svijetu, jer mir je protiv interesa svjetskog kapitalizma.

Ali Marsal Tito opominje, "da će Jugoslavija braniti svoje interese sa cijelom svojom energijom"? I svaki Jugoslaven, pa gdje se nalazio mora biti pripravan, da doprinese svoje žrtva za pravedno rješavanje naših granica, prama principu Atlantik Chartera.

AGENTINA

Ce primiti sto tisuca emigranata na godinu, osobito iz Irske, Italije, i Spanje, takodjer i veliki broj onih izdajica, koji se nalaze u logorima u Njemackoj, pod zastitom Eng; i Amerikanski okupacijonarnih vlasti i koji su se borili za fasizam, protiv slobode svjetskih naroda i sad se ne zeleva povrattiti u svoju domovinu, jer bi morali odgovarati pred narodnim sudom za svoja krvnicka djela i izdajstva.

Argentina zeli dati zastitu fasistickim krvnicima i ostalim izrodima, jer su ovi vazda pripravni sluziti fasistickim interesima pa gdje to bilo. Kako da netko moze, da govori o svjetskom miru, dok se zasticuju krvnici.

NJEMACKA *

Svi znakovi pokazuju, da nazizam prikuplja svoje snage. Tajno udruzenje djevojaka, koje imaju slogam, da proglase pozivincenu krvnicu Irenu Greese sveticom, znak je kako divljački nazizam je zasadjem duboko u krvi njemacki zena, takodjer udruzenje omladine, kojim je glavna zadaca, teror proti slavena, koji se jos nalaze u njemackoj. Americke vlasti su pustile na slobodu zlogasnog organajzera i vodju Americki nazis Fritz Kulmi on se slobodno danas sece po Munichu, dok dojdje zgodno vrijeme, da nastavi svoj pakleni rad. U ostalom Americke i Eng; vlasti u Njemackoj nastoje svim silama da zabrane i razbiju ujedinjeni front demokracije, kojeg komunisti i ostali progresivni elementi zeleva osnovati.

Vidi se tko i kako se pripravalja teren za treci svjetski rat.

PRVI MAJA SIROM SVIJETA

Prvi maja je znak radnicke solidarnosti i bratsva naroda svijeta. Proslo je mnogo godina od kad je prvi maja ustanovljen kao simbol bratstva naroda i mnoge su zrtve pale za ovaj simbol bratstva, mnogo se je oko nevinog djeteta orosilo zuzom, za palim borcem. Mnogo je majki i keceri se u crno zavilo, a zasto?

Jer je sebičnost i mrznja predvladala kod onih koji su odabrani da nam kroje pravdu. Koliko ce jos ovako stanje potrajati, tesko je nagadjati ali se ipak priblizaje kraj ovome svemu. I prvi maja ce se onda slaviti kao pobjeda, pravde nad nepravdom sebičnosti i kao pojava svijetla iza mracne noci. Ali jos ce zrtava pasti, jos ce se mnogo nevinno oko djeteta orositi suzom i mnoge majke i kecerke u crno zaviti, dok se ostvari simbol prvog maja; to jest bratstvo naroda i mir na zemlji.

U mnogim zemljama je proslavljen prvi maja

u mnogo vecem znacaju, negoli mi ovdje znamo.

Nas Trst slavi prvi maja, slavi ga i Amerika i ostali. Proslavljen je i u N.Z. ali nesto je krivo, nema odusevljenja, treba nesto preporoditi, nesto pokrenuti, padase u mrtvilo. Prvi maja je simbol bratstva i zivota, ne smrti!

VEOMA USPJESNA VECERA J.D.M. "TITO"

U Aucklandu dne; 20/4/46. se je odrzala godisnja vecera u drustvenim, prostorijam, koju je posjetilo oko cetiri stotine osoba, clanova i mali broj gostiju. Da je popularnost ovog drustva jako porasla, to se moze prosuditi po radu koje ovo drustvo u skladu sa Sve-Slavenskim Savezom cini, osobito u pogledu moralne i materijalne pomoci, nasem narodu i domovini, takodjer i boljeg organiziranja naseg naroda u N.Z.

Pod vjestim rukovodstvom presjednika N. Skokandic (a) i tajnika M. Ivicovic (a) i pomoci ostalih clanova i clanova odbora, vecer je sprovedena veoma ugodno, i na zadovoljstvo svih prisutnih.

Razni govornici, clanovi drustva su se dotakli raznih i vaznih pitanja; kao potrebe sto veceg organiziranja naseg naroda u N.Z., pomoci domovini, vaznosti jedinstva slavena, borbe protiv fasizma i reakcije, i.t.d. Nazdravljalo se je, "Marsalu Titu, Stalinu, N.O.V. Jugoslavije, Crvenoj Armiji, nasem borbenom narodu, jedinstvu slavena i.t.d."

Vazno je zabiljeziti u kratko neke izreke prisutnih gostiju raznih ogranaka S.S.S., koji su prisutovali. J. G. Tomic iz Whangarei je kazao, da moramo biti svjesni, kako da u praktienom smislu cuvamo i gojimo slogu i jedinstvo nasih naroda i da prazne rijeci, koje se vise puta cuju nece postici nista."

Takodjer drugi gost I. Jurjevic se je vruc zahvalio clanovima i upravi drustva na gostoprimstvu i kaze, "da se treba zuriti za bolji uspjeh kampanje i izaziva u natjecaju, govoreci da je Palmerston North, ogranak S.S.S. vec sakupio poprecno £35.0.0 po osobi."

Drug S. Mercep iz Taumarunui, koji je od davna poznat kao borac za slobodu naroda kazao je: "Jedini spas nas slavena sirom svijeta je u nasem jedinstvu i svagdanjem praktienom radu, za to jedinstvo. Isti je apelirao, da se potpomaze kampanja za izgradnju bolnice, sto je moguće bolje i brze."

Ivan Stanisic iz Wellingtona je kazao: "Koliko zrtve je nas narod u domovini pretrpjeo za slobodu nasu i nase domovine i on je apelirao

za pomoć onih koji izgradjuju nasu domovinu u koju se mi svi želimo povratiti." Završilo se je raznim pjevanjem i "Oj Slaveni," i svak se je osjećao zadovoljan sa uspjehom.

Zalim, da u tancine nemogu iznijeti govore raznih govornika, to bi zauzelo cijeli prostor, časopisa. Pomozi proširiti časopis, da znaš sve što se događa među nama. (op. ured.)

Britanski dekan od Canturbury, Izjavljuje

"Da je Amerika 100 godina kulturno izostala u svemu iza ostalog progresivnog svijeta a u vjeri 150 god." Izjava ovog svećenika, pisca i turiste je od osobite važnosti, i to potvrđuje, što mnogi od nas zna, koji je došao u doticaj sa Američkim vojnicima u N.Z. za prošlog rata, kako je veoma malen broj ovih Američki građana vaspitan u međunarodnim pitanjima i socijalnom smislu. Dolar kod njih igra veliku ulogu, od njen oni mnogo misle i govore i u tom imaju neki ponos, da je Amerika najbogatija zemlja ali zaborave drugu stranu, kao što je linčovanje crnaca i zabrani crncima u društvenom saštavanju sa bijelim svijetom. Bogat covjek može kupiti tvorenine naobrazenog covjeka ali to ne znači, da se je on sam na taj način naobrazio!

MARSHAL TITO BALL

će se održati na 27 juna u Aeklandu (pod pokroviteljstvom S.S.S. Nas narod iz pokrajine bi morao prisustovati što u većem broju, da vidi nase narodno kolo, koje mu se i sami englezi dive. Mi sam radni narod smo moćeci postići sve, samo sa boljim Vaspitanjem i Naukom!

GOROSTASNI TELESKOP

Koji približava Mjesec na samo 25 mija dalecine.

Na brdu Palomar u Kaliforniji su zvjezdoznanci usavršili teleskop; sa 200 unaca velikim staklom. Ovaj teleskop je napravljan za prošlih 10 god; i bit će gotov 1947. Ima toliku jakost povećanja, da će moći fotografirati tjelesa svemira, čije svjetlo uzme bilijun godina, da dojdje do zemlje (svjetlo putuje 186.000 milja na jedan sekund). Možemo samo masitati, kolike ogromne dalecine, ta tjelesa su od nas?

Zapasti će 6.000.000 dolars, zgrada je deset kati visoka a težina samog teleskopa je 500 tona. Lens od 20 tona, kojeg se je salilo u god; 1934, uzelo je blizu godinu dana vremena dok se je isti ohladio.

Astronomi misle, da će moći riješiti mnoge zamrsene probleme, kao na primjer; dali se svemir povećava, kako mnogi misle ili je star i statik i trosise i na taj način jednog dana će se istrositi i nestati?

Mudroslovlje Zivota

Danas je mnogo umišljenog znanja a veoma malo praktičnog i to su prvi početci razdora u ljudskoj zajednici.

* * *

Mnogi ljudi misle, toliko mnogo o ispravnosti svojih ideala, da i njima samima isti postaju na putu progresa i na taj način postanu kronična bolest samoumišljenosti, gdje razum izgubi svoju pravu svrhu a volja nadvlada, što u mnogo slučajeva dovodi do katastrofe i samog ludila. Zdrav razum će najprije kritizirati samog sebe, da na taj način stvori zdravi i tvrdi temelj, na putu zivota, od kojemu ovisi ne samo individualac, već i cijeli ljudski rod!

* * *

Kad bi mnogi od nas morali raditi ono, što očekujemo druge da to rade, uvjerali bi se kako je to ogavno da nebi sami pomislili da to radimo.

* * *

Dobrota je veoma potrebna vrлина za ostvarenje boljeg i veselijeg zivota na zemlji, pa bilo to za pojedince ili zajednicu.

* * *

Demokracija nije bas ono kako bi mnogi želili, da to bude: to jest potpuna podređenost njihovim nazorima na zivot i društvo. Mnogi to zovu demokracijom ali točnije ime bi tome bilo, autokracija, koja je upravo protu-teza demokracije.

* * *

Budućnost i mir covjekaštva će mnogo ovjesiti od tome, ako ljudi budu više postovati ideje svojih suputnika i tréžveno razmisljati prije negoli nekog osude; kako to mnogi čine.

PISMO BORBENOG PARTIZANA BRATU ZVONKI MUCALU, AUCKLAND

Dragi brate,—

Ne mores zamisliti kako me je ovo tvoje pismo razveselilo, da ga stalno nosim sobom i često citam. Pismo nakon četiri godine patnja i bola, godine najkrvavijeg rata. I zbilja, moj Zvonko to pismo si pisao ti, jednako kao da si ove četiri i pol godine bio u nasoj napacenoj domovini, kao da si vidio sve nevolje, što su nam okupatori donijeli i kao da si vidio sve ono, što su nam domaći izrodi činili. Tvoje pismo me je tim više veselilo, videći iz

njega kako vi tamo daleko od nase zemlje, sve znate o nasoj napacenoj domovini; dobro ste upoznati sa radom okupatora i domacih izdajica.

Veseli me da ste kroz ove krvave ratne godine mislili na nas, koji smo se golih ruku borili, proti, daleko jacih do zubi naoruzani svaba i njihovih pomagaca.

Moj brate teske su bile ove cetiri godine rata. Ali nas narod koji se je digao na ustanak, dao je mnogo zrtava, danas je svoj gospodar i ima svoju slobodu za kojom je dugo ceznuo.

Odmah u pocetku nase borbe u oktobru, ja sam bio uhapsen od talijanski fasista, ne zato dragi brate da bi svercovao ili zbog nekog pronevjerjenja, vec zato, sto sam radio protiv fasistickih okupatora.

Teski su bili to dani za mene, batinanje, ponizenje, mucenje i zatvor, to sam dobio od tih gadnih, talijanskih fasista.

To njim je bila kultura o kojoj su se oni znali hvaliti, tu kulturu su nam bili donijeli u nasu zemlju.

Hiljade i hiljade nasih najiskrenijih sinova i keeri je osjetilo na svojim ledjima tu njihovu kulturu.

Ti poznajes Split, a da si vidio Split u danima okupacije, onda bi bio vidio, da to nije onaj lijepi i veseli Split, vec je to bio Split, koji je okupiran od mrskih talijanskih fasista.

Kao i svi drugi posteni sinovi nase zemlje, digao sam se i ja u obranu nase casti i slobode! I u prvim danima bio uhapsen.

Bilo bi dugo pricati kako mi je bilo u zatvoru. U par rijeci cu ti sve reci. Sa gumenim pendrecima, sakama i nogama bio sam prebijan gol, tako da bijeloga mesa poslije toga mucenja na meni nije ostalo. Osim toga nikakovu hranu za osam dana nisam dobio, vec samo u celiji lezao vrsio nuzdu i primao batine.

Mnogo bi se pismo oduljilo kada bi ti sve u detalje pisao. Za sedam mjeseci mog boravka u Splitu, svaku noc je po nekoliko drugova bilo premlacivano i muceno na mnogo gore nacine negoli sam ja. Ali mi smo sve to izdrzali i znali smo, da to nece biti za uvijek, da ce mo se i mi jednog dana veseliti i osloboditi. Nakon sedam mjeseci boravka u Splitu, bio sam izvedem pred sud u Sibeniku sa sedamdeset ostalih drugova. Tu su me osudili na dvadeset i sedam godina robije i na trajan gubitak gradjanskih prava. Cuvsi ovu osudu nisam se prestrasio, jer sam bio potpuno uvjeren, da je fasizmu brzo kraj i daza nas brzo Sloboda Svice.

Opreмили su me u Italiju, gdje sam obasao sve zatvore: Capodistrije, Trsta, Venecije, Bol-

onje, Firenze, Livorna, i no koncu dospio u Portolongone na Elbi, tamo gdje je bio Napoleon zatvoren.

O toj kaznioni ti netreban govoriti. Talijani su je zvali "Kuca Smrti," a zbilja njoj je to ime i pripadalo. Prozori zazidani, tako da si vidio samo malo neba i tako ti je zrak ulazio unutra, a sunca ili mjeseca nisam vidio i prirodno pogotovo. Vecinu dana sam u celiji prolazio sanjareci o ljepsim vremenima i, ziveci u nadi da ce pravda na koncu pobijediti i da ce mo i mi biti slobodni. Od glada ti ne trebam spominjati, jer fasizam sam po sebi znaci glad, rat i svake patnje.

Tako mi je vrijeme prolazilo, tesko ali u vjeri za slobodu.

U veljaci 1944, bio sam otpusten iz zatvora, da si me vidio nebi me bio prepoznao. Izgledao sam kao kostur, blijed kao krpa, mrsav, same kosti. To ti je bilo moj brate poslije dvadeset mjeseci fasistickog zatvora. Kada sam dosao u Zagreb, mnogi Suceurani su se upravo cudili i pitali se dali sam u istinu to ja?

Mores predvidjati, kakovoje bilo veselje tete Zane, kada me je vidjeli. Ali njeno veselje je bilo kratko, jer ja nisam mogao stati u Splitu, cekati svabe da me opet uhapse, dok su se moji drugovi borili. Tako opet nakon cetрнаest dana, onako slab isao sam k nasim partizanima i sretno stigao k njima. Mozes pomisliti kako je to na mene djelovalo, kada sam stvarno poslije tri godine nasao se u nasoj slobodnoj sumi, tamo gdje su zivili drugarski i slobodno borci za slobodu i pravdu svog naroda.

I tako je moj zivot poceo da tece novim tokom koji je posao do konaene slobode. Bio je oslobodjen Split, Knin, pa smo isli u Liku i tako dalje sve do Trsta.

Znam da ce te nesto interesirati o Trstu i kako nas je narod docekao.

Put od Zadra preko Like, gdje smo vodili borbu i oslobodili Gospic, pa do Trsta pjeske bio je dalek ali smo znali kako nas, nas Trst i Istra ocekuju i stoga nije bilo tesko. Pred samu glavnu ofenzivu na Trst, nasa brigada je vodila ogorcene borbe sa svabama, koji su htjeli na svaki nacin da se zadrzu u Trstu, ali nasoj vojsci nije bilo zapreke i ona je usla u Trst i donila narodu Trsta, zudjenu slobodu. Bio sam onih veselih dana u Trstu i drugim kraljevima i svojim ocima vidio, kako narod Trsta i okolice ocekuju svoju vojsku, koja mu donosi slobodu, demokraciju, mir i rad. Nije bilo ni jednog boreca, da nije bio darivan od masa naroda, koja nas je docekala sa zastavama. Vec ti je poznato, da smo po ugovoru

izisli iz naseg Trsta, sa cvrstom vjerom, da ce mo se naskoro opet povratiti, jer to narod Trsta zeli. I da nam to po zrtvama, koje smo dali za unistenje fasizma i pripada.

Moj brate, sada ti se nalazim na Rijeci u jednom vrlo porusenom gradu, za kojeg talijanska gospoda kazu da je njihov, trebao bi vidjeti narod, pa bi vidjeo ciji su ovo kraljevi i koga oni zele.

Nas dragi marsal Tito je jedini koga narod ovih kraljeva zeli.

Citajuci tvoje pismo, vidim da ona gospoda, koja su nam jasil na ledjima proslih dvadeset godina i vise, i tamo imaju svoje prste, pa ometaju sakupljanje doprinosa, za nasu zemlju. Znam da su u manjini, da su to izrodi kao sto ih je bilo i kod nas, mi smo ih pobijedili puskom a u buduce ce mo kuglicom. Necemo i nesmiijemo zaboraviti, palenje kuca, bacanje zivih u jame, pecenje zivih ljudi, batinanje i.t.d.

Sucuraj je sav porusen i gledaj te od tamo pomoci, narod je gol i bos. U Sucurju nije bilo izroda, jer je nasa omladina bila svjesna i vidjela je sto je fasizam i tako su se odmah opredijelili za narodni pokret. Nasi najbolji omladinci se nalaze jos u vojsci. Kao oficiri, prosli su krvave borbe i sada treba da se uce, kako da sacuvaju ovo sto smo dobili, kroz ove cetiri godine.

Ivan Bozin, Ante Nedin, Marko Slavic, Mile Ankin, Stipe i Mate Modric, Ivan Anic, Ante Paskin, Frane Bepov, Ivan Rakin i Dinko Sanin su bili medju najodvaznijim boreima. Sucuraj je takodjer dao i zrtava, koji su slavno pali za slobodu; Ante Bilin i Pjero pali su, jos za vrijeme talijanskih fasista, a Joze Nedin je pao u borbama za Zagreb, to ti je bio junak a bio je komesar cete.

Pisi mi kako su se nasi Sucurani tamo podnijeli Stipe Modrin je posao u Rusiju na skole, a Din ko Sanin je dobio tri odlikovanja kao

dobar borac. Bio je u borbama, kada je "Tito" bio napadnut u Drvaru.

Ja se nadan da ces ti i svi se povratiti u svoju domovinu, koja ce Vas rado primiti, kao prave sinove u kojoj ce biti rada za svakoga onog tko hoce raditi a za lijencine i izrode u "Titovoj Jugoslaviji" nece biti mjesta!

Dosta je krvi i suza proliveno, dosta zivota dato, da bi ona gospoda mogli se opet igrati sa nasom Slobodom!

Primi bratski pozdrav.

Smrt Fasizmu Sloboda Narodu.

BRAT TOME (Mucalo).

Prvi medju prvima, kad je za narodnu stvar Dragi druze Alac,—

Primio sam "Vjesnik," sto mi je od vise drago da je bar netko bio toliko odvezan, da to poduzme. To nam je od davna trebalo, jer bez kulture mi nemoremo naprijed, takodjer za uspjesniji rad nasih organizacija to je od najvece nuзде.

Ja sam to vazda zagovarao a znam da si i ti, Sad ce mo bar nesto znati sto nas narod radi u raznim naseobinama. Ja mislim, da ce svaki brat slaven pomoci i pretplatiti se na "Vjesnik." Svi oni s kojim sam ja razgovarao pozdravljaju "Vjesnik," i ja ti ovdje saljem £5.0.0 za pomoc i pretplatu "Vjesnika."

—P. JERKOVICH.

Poznati radnik — borac pise: Dragi druze, potpuno se slazem sa ciljem i izdavanjem "Vjesnika" i nadam se, da ce se svi napredni nasi iseljenici slagati stim, jer bez medjusobnog upoznavanja i pisanja nemozemo nista postici a osobito u pogledu vise naobrazbe i mores racunati na moju financijalnu pomoc.

—S. ALACH.

Mnoga nam pisma stizu i hvale "Vjesnik" ali sve nemoremo tiskati. Napredni mislioci ovo treba da bude Vas "casopis"!

Godisnja pretplata za "Vjesnik" jest, 6/- ili polugodisno 3/6. Za ostale zemlje 7/6 godisno.

Adresa: 12 McColl Str., Newmarket, Auckland, New Zealand.

Druze urednice:

Ovdje Vam saljem £.....s.....d.....kao pretplatu za "Vjesnik."

Takodjer £.....s.....d.....dobrovoljni doprinos za bolji uspjeh i prosirenje casopisa.

Ime: .....

Adresa: .....